

Spis treści

Przedmowa do wydania II	8
Wstęp	9

Część I. Zagadnienia ogólne

1. Pojęcia podstawowe	11
1.1. Polityka ekonomiczna (gospodarcza)	11
1.2. Nauka polityki ekonomicznej	13
1.3. Metoda nauki polityki ekonomicznej	17
1.4. Założenia doktrynalne	19
2. Systemy gospodarcze i funkcje polityki ekonomicznej	23
2.1. Ustroje społeczno-ekonomiczne i systemy regulacji procesu gospodarczego	23
2.2. Funkcje polityki ekonomicznej w różnych systemach	27
3. Uwarunkowania, cele i dziedziny polityki ekonomicznej	44
3.1. Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne	44
3.2. Cele, założenia, przesłanki	49
3.3. Główne dziedziny polityki ekonomicznej	58
4. Przedmiot oddziaływań – gospodarka narodowa	63
4.1. Gospodarka narodowa	63
4.2. Rozmiary i dynamika działalności gospodarczej na obszarze kraju	65
4.3. Bogactwo narodowe	70
4.4. Ludność kraju i zasoby czynnika pracy	76
4.5. Struktura gospodarki	79
4.6. Potencjał ekonomiczny kraju, realny produkt narodowy, zadania polityki ekonomicznej	83
5. Polityka ekonomiczna a planowanie gospodarcze	86
5.1. Procesy tworzenia decyzji – planowanie	86
5.2. Treść i struktura planu	89
5.3. Prognozy, programy i plany	92
5.4. Sfery i podmioty planowania w gospodarce rynkowej	95
5.5. Funkcje planowania krajowego (makroekonomicznego)	99

Część II. Ewolucja kierunków i systemów polityki ekonomicznej

6. Od merkantylizmu do I wojny światowej i gospodarki wojennej	105
6.1. Pierwszy system polityki ekonomicznej – merkantylizm	105
6.2. Leseferizm i liberalizm	108
6.3. Na przełomie XIX i XX wieku	110
6.4. I wojna światowa – systemy gospodarki wojennej	113
7. Między dwiema wojnami	115
7.1. Rozwój interwencjonizmu państwowego	115
7.2. Kierunki polityki gospodarczej w II Rzeczypospolitej	118
7.3. ZSRR – „komunizm wojenny”, NEP i stalinowski model industrializacji	122
7.4. Gospodarka wojenna po raz drugi	125
8. Polityka ekonomiczna w podzielonym świecie	127
8.1. Podział polityczno-gospodarczy powojennego świata	127
8.2. Keynesowskie koncepcje w polityce ekonomicznej, nacisk inflacji, zwrot w stronę założeń liberalnych	131

8.3. Monetaryzm, teoria „racjonalnych oczekiwań”, „ekonomia podaży”. Powrót do aktywnej polityki ekonomicznej?	136
8.4. Kraje „realnego socjalizmu” — strategia gospodarcza, próby reform, rozpad systemu kolektywistycznego	142
9. Przemiany systemowe i kierunki polityki gospodarczej w Polsce w latach 1944-1989	147
9.1. Polska w strefie wpływów ZSRR — sytuacja polityczna, problemy odbudowy gospodarczej kraju	147
9.2. Sowietyzacja systemu społeczno-gospodarczego Polski	150
9.3. Pierwsze próby reformowania systemu. Orientacja surowcowa w strategii rozwoju	153
9.4. Lata siedemdziesiąte i załamanie gospodarcze	156
9.5. Od sierpniowego przełomu w 1980 r. do upadku systemu komunistycznego	159

Część III. Polityka rozwoju gospodarczego

10. Dynamizowanie gospodarki	165
10.1. Wzrost i rozwój gospodarczy. Czynniki wzrostu	165
10.2. Stopa wzrostu a inwestycje	171
10.3. Typy strategii rozwoju	176
11. Polityka strukturalna	182
11.1. Źródła i kierunki przemian strukturalnych	182
11.2. Rodzaje i kierunki polityki strukturalnej	184
11.3. Mechanizm przezwycięzania barier strukturalnych w gospodarce w latach osiemdziesiątych — doświadczenia niektórych krajów	188
12. Polityka przemysłowa	197
12.1. Definicja i charakter polityki przemysłowej	197
12.2. Kryteria ingerencji w kształtowanie struktury przemysłu	199
12.3. Instrumenty polityki przemysłowej	200
12.4. Próby formułowania polityki przemysłowej w Polsce w latach 1990-1993	205
13. Kształtowanie rozwoju gospodarki żywnościowej	208
13.1. Pojęcie i struktura gospodarki żywnościowej	208
13.2. Istota i podmioty polityki żywnościowej	215
13.3. Instrumenty polityki żywnościowej	218
14. Polityka regionalna	226
14.1. Struktura przestrzenna gospodarki i zadania polityki regionalnej	226
14.2. Problemy regionalne Polski	230
14.3. Międzynarodowe uwarunkowania polityki regionalnej	233
14.4. Podmioty oddziaływań	239
14.5. Instrumentacja	243
15. Polityka ochrony środowiska	250
15.1. Aspekty teoretyczne	250
15.2. Działania władz publicznych i postępowanie grup interesu	253
15.3. Instytucje i instrumenty realizacji polityki (na przykładzie Włoch i Unii Europejskiej)	260
15.4. Główne kierunki polityki ekologicznej w Polsce	263

Część IV. Mechanizmy oddziaływań

16. Polityka pieniężna	269
16.1. Istota i funkcje polityki pieniężnej	269
16.2. Instrumenty polityki pieniężnej	276
16.3. Skuteczność polityki pieniężnej	283
17. Polityka budżetowa	286
17.1. Funkcje polityki budżetowej	286
17.2. Pasywna i aktywna polityka budżetowa	298
17.3. Deficyt budżetowy	301

18. Polityka inwestycyjna	306
18.1. Funkcje i zadania	306
18.2. Środki i instrumenty realizacji polityki inwestycyjnej	308
19. Polityka naukowa i innowacyjna	315
19.1. Funkcje polityki naukowej	315
19.2. Instrumentacja	317
19.3. Pobudzanie procesów innowacyjnych	320
20. Regulowanie rynku pracy	326
20.1. Funkcje i zadania polityki zatrudnienia	326
20.2. Polityka pełnego zatrudnienia	331
20.3. Polityka zatrudnienia a polityka kształcenia	332
20.4. Koncepcje teoretyczne i założenia regulacji rynku pracy	334
20.5. Instrumentacja	338
21. Regulowanie dochodów i cen	346
21.1. Polityka dochodowa – zakres i funkcje	346
21.2. Cele polityki dochodowej	351
21.3. Sposoby realizacji polityki dochodowej	355
21.4. Inflacja i ceny	359
21.5. Fiskalne narzędzia regulowania dochodów i cen	363
21.6. Doświadczenia wybranych państw	366
21.7. Aspekt przestrzenny polityki dochodowej	368

Część V. Międzynarodowa polityka gospodarcza – zagadnienia wybrane

22. Polityka współpracy gospodarczej z zagranicą	373
22.1. Funkcje polityki współpracy gospodarczej z zagranicą	373
22.2. Typy polityki współpracy gospodarczej	375
22.3. Narzędzia regulacji stosunków ekonomicznych z zagranicą	377
22.4. Międzynarodowe organizacje gospodarcze	385
22.5. Przynależność do międzynarodowych organizacji gospodarczych a zewnętrzne ograniczenia polityki ekonomicznej. Zadłużenie zagraniczne	390
23. Struktura instytucjonalna i niektóre kierunki polityki gospodarczej Unii Europejskiej	392
23.1. Przesłanki powstania i rozwój Wspólnot Europejskich	392
23.2. Struktura instytucjonalna Unii Europejskiej	395
23.3. Budżet Unii Europejskiej	403
23.4. Polityka rolna Unii Europejskiej	406
23.5. Polityka regionalna Wspólnoty Europejskiej	409
23.6. Jednolity Akt Europejski i powstanie jednolitego rynku europejskiego	412
23.7. Polityka walutowa Wspólnoty Europejskiej	413
23.8. Traktat z Maastricht i Europejski Obszar Gospodarczy	415
23.9. Układ o stowarzyszeniu Polski ze Wspólnotami Europejskimi	417
24. Euroregiony jako instytucje współpracy transgranicznej	420
24.1. Euroregiony – nowy element międzynarodowej polityki gospodarczej	420
24.2. Podstawy prawne tworzenia euroregionów	425
25. Polityka dostosowawcza – zalecenia Międzynarodowego Funduszu Walutowego i koncepcje alternatywne	428
25.1. Przesłanki teoretyczne i programy „ortodoksyjne” polityki dostosowawczej MFW	428
25.2. Heterodoksyjne programy dostosowawcze	430
25.3. Realizacja programów dostosowawczych MFW	436
25.4. Ocena polityk dostosowawczych	438

Część VI. Polityka ekonomiczna w okresie przebudowy ustrojowo-systemowej

26. Kierunki procesów transformacji i ich realizacja	441
26.1. Działania stabilizacyjno-dostosowawcze	442

26.2. Przekształcenia własnościowe	449
27. Problemy strategii prorozwojowej	461
27.1. Oceny procesu transformacji	461
27.2. Kierunki i warianty strategii rozwoju	429
27.3. Zagadnienia restrukturyzacji gospodarki	473
27.4. Konieczność podnoszenia zdolności konkurencyjnych polskiej gospodarki	475
Zakończenie	479